

Bölüm 9

YENİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞLAMINDA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ KATILIMCI DEMOKRASİYE ETKİLERİ

Petek DURGEÇ¹

Giriş

1980 sonlarından itibaren ülkemizde küresel dinamiklerin işleyişine adapte olabilmek amacıyla bilişim ekonomisi ve yeni iletişim teknolojileri kullanılmaya başlanmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren tüm dünyayı kuşatan teknolojik devrim ve internetin öncülük ettiği bu yeni teknolojilerin büyük hareketliliği, dünyadan kaçınılmaz bir biçimde ülkemizi de etkileyerek kimlik politikaları ve siyaset yapma biçimlerini dönüştürmüş ve bu alanlarda yeni biçimleri talep eder konuma gelmiştir.

Bireylerin demokratik yollarla siyasete katılımlarını teşvik eden bir anlayışla yurttaşlık kültürü ve bu kültürün yeşermesine imkan tanıyan sivil toplum rejimikatalımcı demokrasiyi hayata geçirmenin en önemli yolu olarak belirginleşmektedir. Bu noktada vurgulanması gerekli en önemli husus ise, bireylerin dolaysız ve demokratik yollarla siyasete katılmalarını bu bağlamda da katılımcı demokrasiyi sağlayacak anahtarın sivil toplum kuruluşları olduğudur. Bu bağlamda sivil toplum kuruluşlarının katılımcı demokrasinin odak noktası olan çok sesliliği sağlama araçları olduğu dikkat çekmektedir.

Katılımı demokratik bir biçimde sağlama ve artırma işlevine sahip bir kavram olarak sivil toplum, devlet iktidarının keyfiliğini kontrol etmek, bu iktidarın toplum için kullanılmasını teşvik etmek, toplumdaki çıkarları ortak arenada savunmak, kuttuplaşmaları ve çatışmaları yumuşatmak gibi önemli rolleri de üstlenmiş bulunmaktadır.

Sivil toplum olgusu, toplumsal yapı içerisindeki sosyal grupların devlet ve kurumlarıyla herhangi bir baskı, yardım ve denetim gibi ilişkiler içinde olmaksızın tümüyle özerk bir yapıda olmalarını içeren bir kavram olarak belirginleşmektedir. Söz konusu yapıda, toplum içerisinde alternatif düşünce ve görüşlerin iletilebilmesi hem çoğulculuğu hem de çeşitliliği gerektirmekte olup her iki unsur da sivil toplumun olmazsa olmaz yapı taşlarıdır. Bu çalışmada dijital çağın en önemli bileşenlerinden olan yeni iletişim teknolojilerinin sivil toplum ve katılımcı demokrasi kavramlarına olan etkileri tartışılacaktır.

¹Araştırma Görevlisi Doktor, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, petekdurgec@gmail.com

ruluşlarının hem istenilen kamuoyunu yaratmaları hem de istenilen yönde etkilemeleri bu teknolojileri etkin bir biçimde kullanma başarısına bağlı bulunmaktadır. Ayrıca, bahsi edilen teknolojik ilerlemeler, yalnızca sivil toplum kuruluşları performanslarını artırıcı bir etkiye bulunmayıp aynı zamanda bireylerin de toplumsal ve politik konularda ilgili makamlarla sürekli diyalog halinde olmasını da mümkün kılmaktadır. Bu durum daha bilinçli, sorgulayan ve düşünen bir vatandaş yapısını ortaya çıkardığından demokrasinin gelişmesine de zemin hazırlamaktadır. Bu bağlamda günümüzde sivil toplum kuruluşlarının e-posta, tabletler, taşınabilir bilgisayarlar, tartışma grupları, sosyal bloglar, sohbet odaları, facebook, twitter gibi kanallar, gibi yeni medya araçlarını aktif şekilde kullanması gerekmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarının yeni iletişim teknolojilerini kullanmaları aynı zamanda online diyalog imkânı sağlayarak etki alanlarını genişletmelerine bu kapsamda hem daha fazla sayıda kişiye ulaşmalarına hem de zamandan tasarruf etmelerine olanak tanımaktadır. Söz konusu olanak dünya ve toplum meselelerine ilgi duyan bireyler için de geçerli olduğundan sistem çift yönlü bir süreç olarak işlemekte ve insanların kendi düşüncelerinde olanlara acil olarak ulaşmalarını mümkün kılmaktadır. O halde yeni teknolojik ilerlemelerin günümüzde başlıca işlevi ses duyurmak ve bu ses etrafında kamuoyu oluşturmak olan sivil toplum kuruluşları için kilit öneme sahip olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Günümüzde katılımcı bir demokratik anlayışın gelişmesinde son derece önemli olan sivil toplum kuruluşlarının ve tek tek bireylerin yeni teknolojik gelişmeleri sürekli takip etmesi ve kullanması bir zorunluluk arz etmekte olup bu alanlarda ki zorlukların giderilmesinde hükümetler tarafından gerekli standartlar getirilmelidir. Vurgulanması gereken en temel nokta, katılımcı bir demokrasinin ancak ve ancak ekonomik, sosyal, politik ve kültürel hayata aktif olarak katılacak vatandaşlarla sağlanabileceği bunun içinde en önemli yolun yeni iletişim teknolojilerini kullanmak olduğudur.

Kaynakça

- Akgül, M. (2000).*STK' lararası İletişimde İnternet STK' lar ve Yasalar- Etik- Deprem, 3 Sempozyum / STK Sempozyumları 4-5-6*,İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.
- Aslan, S.(2010). *Sivil Toplum ve Demokrasi*. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Cilt: 15, Sayı: 2.
- Bedük, A. &Usta, S.&Kocaoğlu, M. (2006).*Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşları ve Demokratikleşme Sürecindeki Misyolları*. Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F Dergisi, Sayı:10, Yıl:9.
- Belge, M. (1993).*Türkiye Dünyanın Neresinde*. Ankara: Birikim Yayınları. 5. Baskı.
- Çaha, Ö. (1994). Osmanlı'da Sivil Toplum. A.Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Vol:49, No:3.
- Çaha, Ö. (2008).*Sivil Toplum, Aydınlar ve Demokrasi*. İstanbul: Plato Yayınları.
- Çambay, S. (2014). Küreselleşme Bağlamında Türkiye'de Yeni Sosyal Hareketler Ve Yazılı Basının Toplumsal Katılma Süreci İçindeki Rolü. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çukurçayır, M.A. (2002). *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*.Konya:Çizgi Kitabevi.
- Fincancı, Y. (1991).*Sivil Toplum, Asgari Devlet- Sivil Devlet*. İstanbul: Türkiye Sosyal, Ekonomik, Siyasal Araştırmalar Vakfı Yayını.
- Hazar, M. (2011). *Sosyal Medya Bağımlılığı- Bir Alan Çalışması*.Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. Sayı: 32, s. 155

- Keane, J. (1993). *Medya ve Demokrasi*, (Çev) Haluk Şahin, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kongar, E. (2011). *Küresel Terör ve Türkiye, Küreselleşme Huntington 11 Eylül*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Köker, L. (1990). *Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi*, İletişim Yayınları.
- Köseoğlu, Ö. (2012). *Halkla İlişkilerde Yeni Medyanın Kullanımı*, (Der) Alin Göztaş&Fusun Topsümer, Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi Araştır, Planla, Uygula, Değerlendir İçinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Oran, B. (2004). *Türkiye'de Azınlıklar: Kavramlar*. İstanbul: Tesev Yayınları.
- Ozankaya, Ö. (1995). *Temel Toplum Bilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Cem Yayın evi.
- Önür, N. (2002). *Küreselleşen Dünyada İletişim ve Toplum*. Ankara: Alp Yayınevi. s. 135-138
- Örs, F. & Onar, S. (2008). *Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşları, Küreselleşme ve İletişim. V. Uluslararası STK'lar Kongresi, Çanakkale*.
- Özçağlayan, M. (1998). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Schmidt, M. G. (2002). *Demokrasi Kuramlarına Giriş*. (Çev) M. Emin Köktaş. Ankara: Vadi Yayınları.
- Yıldırım, İ. (2004). *Demokrasi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim*. Ankara: Seçkin Yayın evi.